

Mülki təhsil testi

Təlimat

Qarşınızdakı imtahan testinin elektron bukletidir.

Tapşırıqların təlimatı ilə diqqətlə tanış olun, hər bir tapşırığın şərtini yaxşı düşünün və sonra cavab verin.

Testin maksimal xalı -60-dır.

Testə əməl etmək üçün sizə 5 saat vaxt verilir.

Sizə uğurlar arzulayırıq!

Təlimat

➤ **Seçimli cavablı tapşırıq (№1-13, 25.1-25.3)**

Hər suala ehtimal olunan dörd cavab verilir. Onlardan yalnız biri düzgündür. Cavablar vərəqində düzgün cavabın müvafiq xanasında **X** işarəsi qoyun. İşarə edilmiş cavabı düzəltmək istəsəniz **X** işarəsi qoyulmuş xananı bütövlüklə rəngləyin və sonra cavabın yeni variantını işarə edin. Düzəldilmiş cavabın təkrarən seçilməsi qeyri-mümkündür. Hər tapşırığa 1 xal verilir.

➤ **Ardıcılığın müəyyən edilməsi (№14)**

Tapşırıqda verilmiş siyahını göstərilən prinsip üzrə yerləşdirin. Cavabları cavablar vərəqində verilmiş xanalara yazın. Nəzərə alın ki, xanada yalnız seçilmiş cavabın müvafiq rəqəmi yazılır. Hər tapşırığa 1 xal verilir.

➤ **Uyğunluğun müəyyən edilməsi (№15-17)**

Tapşırıqda iki sütunda müxtəlif tipli informasiya verilir. Bu iki sütunda təqdim olunan informasiya arasında uyğunluğu müəyyən edin. Cavabları cavablar vərəqində verilmiş cədvələ yazın. Xalların maksimal miqdarı tapşırıq boyunca göstərilmişdir.

➤ **Səhvin düzəldilməsi (№18)**

Tapşırıqda verilmiş mətndə faktik səhvlərə yol verilmişdir (tarix, termin, ad və s.). Onları tapıb düzəldin. Tapılmış səhvi və onun düzəldilmiş variantını cavablar vərəqində verilmiş cədvələ köçürün (səhvi I sütuna, düzəldilmiş variantı - II sütuna). Nəzərə alın ki, hər bir tapılmış səhvə onun düzəldilmiş variantı ilə birlikdə 1 xal verilir. Xalların maksimal miqdarı tapşırıqlar boyunca göstərilmişdir.

➤ **Səhvin düzəldilməsi (№19)**

Tapşırıqda bir mövzu ilə əlaqədar iki mətn verilmişdir. Hər iki mətndə faktik səhvlər vardır. Sizin vəzifəniz mətnləri təhlil etmək, səhvləri aşkar etmək və əvvəlcədən verilmiş sxemlə müəyyən edilmiş meyarlarla mətnləri qiymətləndirməkdir. Qiyməti cavablar vərəqindəki müvafiq yerə yazın. Xalların maksimal miqdarı tapşırıqlar boyunca göstərilmişdir.

➤ **Açıq sonluqlu tapşırıq (№20, 21, 22, 23, 24, 25.4-25.7)**

Tapşırıqda ehtimal edilən cavablar olmayan sual verilmişdir. Tapşırığın şərtini və sualı diqqətlə oxuyun. Cavab suala adekvat və konkret olmalıdır. Cavabı cavablar vərəqindəki müvafiq yerə yazın. Xalların maksimal miqdarı hər tapşırıq boyunca göstərilmişdir.

1. İnsanın qabiliyyətini əks etdirən və öz fikrini, mövqeyini fikir ayrılığı olduğu təqdirdə də başqalarını təhqir etmədən müdafiə edilməsinə nə deyilir?

ა. Egoizm

ბ. Assertivlik

გ. Konformizm

დ. Mənafelərin münaqişəsi

2. Ali təhsilin vahid Avropa məkanının yaradılması prosesi hansı adla məşhurdur?

ა. Boloniya prosesi

ბ. Kembრიჲ prosesi

გ. Avrointeqrasiya prosesi

დ. Qloballaşdırma prosesi

3. Gürcüstanda hansı hüquqi sənəd desentralizasiya olunmuş idarəetmənin əsası deyildir?

ა. Gürcüstan Konstitusiyası

ბ. İnsan hüquqları üzrə Avropa konvensiyası

გ. Yerli özünüidarəetmənin Avropa xartiyası

დ. Gürcüstanın yerli özünüidarəetmə məcəlləsi

4. Gürcüstanda hansı illər qeyri-konstitusiya üsul-idarəsi dövrü sayılır?

ა. 1989-1992

ბ. 1990-1995

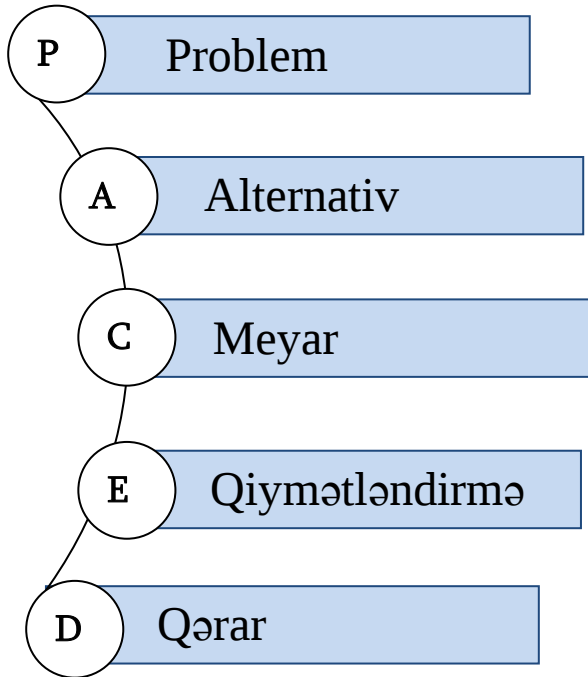
გ. 1992-1995

დ. 1991-1998

5. 2010 konstitusiyaya islahatı nəticəsində prezidentin hansı səlahiyyəti dəyişilməz qaldı?

- ა. Milli təhlükəsizlik şurasına rəhbərlik
- ბ. Ölkənin daxili siyasətinin idarə olunması
- გ. Daxili işlər nazirinin vəzifəyə təyin edilməsi
- დ. Dövlət müvəkkilinin – qubernatorun vəzifəyə təyin edilməsi

6. Bu sxemdə nə əks etdirilmişdir?

ə. Strateji planlaşdırmanın əsas mərhələləri

ə. Qərar qəbul edilməsi modeli

ə. Marağı olan tərəflərin təhlili

ə. Problemin həlli silsiləsi

7. XX əsrin 80-ci illərində Sovet siyasi-iqtisadi sisteminin yenidən qurulmasına Sovet İttifaqı hakimiyyətinin cəhd göstərməsi ilə hansı ad əlaqədar deyildir?

Ⓐ. Qlasnost

Ⓑ. Perestroyka

Ⓒ. Ottepel

Ⓓ. Uskoreniye

8. Transmilli mütəşəkkil cinayət əleyhinə mübarizə haqqında beynəlxalq hüquq sənədi hansı adla məşhurdur?

ə. Palermo konvensiyası

ə. Pekin bəyannaməsi

ə. Orhus konvensiyası

ə. Cenevrə konvensiyası

9. Dövlət yaxud siyasi təşkilat tərəfindən əhalinin şüurundakı baxışların müəyyən sistemi və stereotiplərin tətbiqinə və formalaşmasına, məqsədyönlü təbliğat vasitəsilə masmediya və təhsil sistemi təsisatlarından istifadə olunmasına nə deyilir?

ა. Emansipasiya

ბ. Sosializasiya

გ. İndoktrinasiya

დ. Sekulyarizasiya

10. Parlament seçkilərində Gürcüstan vətəndaşı tərəfindən passiv və fəal seçki hüququndan istifadə etmək yaşı haqqında mülahizələrdən hansı düzgündür?

- ა. Vətəndaşın 25 yaşından fəal seçki hüququndan, 18 yaşından isə passiv seçki hüququndan istifadə etmək imkanı vardır
- ბ. Vətəndaşın 25 yaşından fəal seçki hüququndan, 16 yaşından isə passiv seçki hüququndan istifadə etmək imkanı vardır
- გ. Vətəndaşın 21 yaşından fəal seçki hüququndan, 16 yaşından isə passiv seçki hüququndan istifadə etmək imkanı vardır
- დ. Vətəndaşın 18 yaşından fəal seçki hüququndan, 21 yaşından isə passiv seçki hüququndan istifadə etmək imkanı vardır

11. İnsan hüquqları sistemi üzrə insanın azadlığı haqqında mülahizələrdən hansı düzgündür?

- I. Fərdin azadlığı hər hansı hərəkəti həyata keçirmək yaxud hər hansı hərəkəti icra etməkdən çəkinmək deməkdir;
- II. Fərdin azadlığı müstəsna hallarda məsuliyyət deməkdir;
- III. Fərdin azadlığı dedikdə, başqalarına qarşı dözümlülük, çəkinmək nəzərdə tutulur.

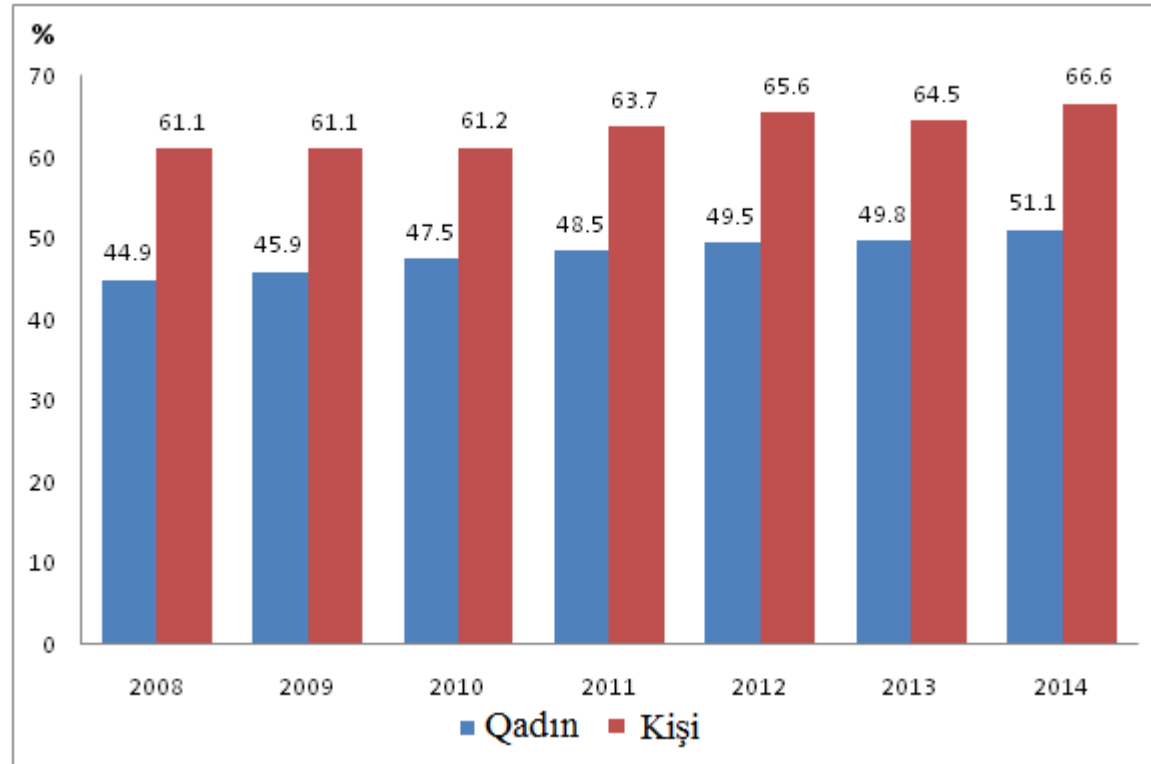
ə. Yalnız I və III

ə. Yalnız I və II

ə. Yalnız II və III

ə. I, II və III

12. Diaqram 2008-2014-cü illərdə Gürcüstanda məşğulluğun səviyyəsinin cinsi baxımdan faiz göstəricisini əks etdirir:

Diaqramın göstəricilərinə hansı mülahizə uyğun gəlir?

- ə. 2008-2014-cü illərdə həm kişilər, həm də qadınların məşğulluğunun səviyyəsi həmişə artırdı
- ə. İllər üzrə qadınların məşğulluğunun səviyyəsinin artması 1%-dən artıq deyildir
- ə. 2014-cü ildə məşğulluğun səviyyəsi həm kişilər, həm də qadınlar arasında 2013-cü ildəki ilə müqayisədə azalmışdır
- ə. 2008-2014-cü illərdə məşğulluğun səviyyəsi qadınlarda kişilərdən daha çox artmışdır

13. Tapşırıqda Gürcüstanda uşaqlara qarşı zorakılığın tədqiqinin nəticələri verilmişdir və o ailədə, məktəbdə və xüsusi müəssisələrdə zorakılığın tipi üzrə göstəriciləri əks etdirir:

- Fiziki zorakılıq – məktəb 47,1%, ailə 54%, xüsusi müəssisə 71,1%
- Psixoloji zorakılıq – məktəb 47,5%, ailə 59,1%, xüsusi müəssisə 61,5%
- Cinsi zorakılıq – məktəb 5,6%, ailə 7,8%, xüsusi müəssisə 16,6%

Göstəricilər əsasında çıxarılmış hansı nəticə düzgündür?

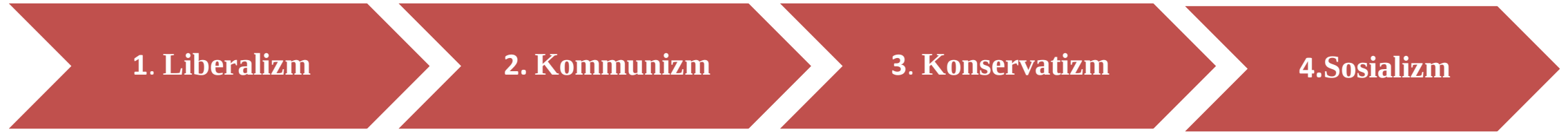
ə. Fiziki zorakılıq halları ailədə olduğundan məktəbdə daha çoxdur

ə. Məktəbdə hər növ tipli zorakılığın səviyyəsi xüsusi müəssisələrdən olduğundan daha yüksəkdir

ə. Ailədə psixoloji zorakılığın səviyyəsi məktəbdə yaxud xüsusi müəssisələrdə olduğundan daha yüksəkdir

ə. Uşaqlar xüsusi məktəblərdə ailədə yaxud məktəbdə olduğundan daha çox fiziki, psixoloji və cinsi təhqirə məruz qalırlar.

14.(1) Sxemdə verilmiş ideologiyaları solçulardan sağçılara doğru ardıcılıqla yerləşdirin:

		1*	
--	--	----	--

* Cədvəldə düzgün cavab göstərilmişdir

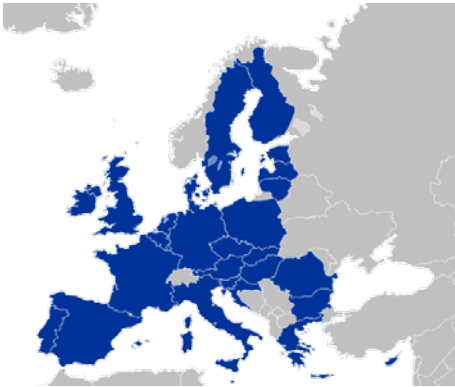
- 15. (2) I sütunda münaqişəni doğuran səbəblər, II sütunda isə münaqişənin tipləri verilmişdir. Münaqişənin tipləri və onları doğuran səbəblər arasında uyğunluğu müəyyən edin:**

I. Münaqişənin səbəbləri	II. Münaqişənin tipləri
a. Bir-birini inkar edən məqsədləri, müxtəlif ideyaları və davranışı qiymətləndirmək üçün meyar	1. Maraqlar münaqişəsi
b. Güclü emosiyalar, stereotiplər, mənfi hallar	2. Struktur münaqişə
c. Ehtiyatların bölüşdürülməsi yaxud nəzarət edilməsi baxımından qeyri-bərabərlik	3. Münasibətlərin münaqişəsi
d. Faktların qeyri-düzgün şərhı, hadisələrin eybəcərləşdirilməsi	4. Dəyərlərin münaqişəsi
e. Bir-birini inkar edən, bir araya sıxışmayan mövqelər	5. İnformasiya münaqişəsi

16. (1) I sütunda müxtəlif növlü ayrı-seçkiliyin izahı, II sütunda isə ayrı-seçkiliyin növlərinin siyahısı verilmişdir. Onların arasındakı uyğunluğu müəyyən edin:

I. İzahat	II. Ayrı-seçkiliyin növləri
Ⓐ. Yad şeylərə qarşı (adama, qrupa, mədəniyyətə) mənfi və əvvəlcədən cəzalandırıcı münasibət, nifrət	1. Rasizm
Ⓑ. Xüsusi seksual təmayüllü adamlar, onların həyat tərzinə görə qorxu yaxud iyrənclik	2. Homofobiya
Ⓒ. Müəyyən etnik yaxud irqi qrupun ictimai həyatdan təcrid edilməsi, maneəçilik yaxud faktik məhdudlaşdırma	3. Ksenofobiya
Ⓓ. Cəmiyyətin müəyyən qisminin irqin, dərinin rənginin, dilin, dinin, etnik mənşənin ayrı-seçkiliyin əsası olmasına, buna görə də onlara qarşı öz qrupunun üstünlüyü ilə bu münasibətin özünü doğrultmasına inamı.	4. Seqreqasiya

17. (1) Beynəlxalq təşkilatın üzvü olan ölkələrin xəritələri və beynəlxalq təşkilatlar arasında uyğunluğu müəyyən edin:

I. Beynəlxalq təşkilatın üzvü olan ölkələrin xəritəsi		II. Beynəlxalq təşkilat
1. 	2. 	1. NATO 2. Avropa Şurası 3. Avropa İttifaqı 4. ATƏT 5. MDB 6. OPEK
3. 	4. 	

18. (7) Mətni diqqətlə oxuyun, səhvləri tapın və düzəldin:**Gürcüstan və beynəlxalq təşkilatlar**

1991-ci il martın 31-də Gürcüstanda müstəqilliyin bərpa olunması haqqında plebissit keçirildi, burada iştirak edənlərin 98,9 faizi suala müsbət cavab verdi. Bunun əsasında 1991-ci il aprelin 9-da Gürcüstanın “Dövlət azadlığının bərpası aktı” qəbul olundu.

Müstəqillik bərpa olunduqdan sonra Gürcüstan beynəlxalq təşkilatlarla fəal əməkdaşlığa başladı. 1994-cü ildə Nyu-Yorkda Baş Məclisin qərarı ilə Gürcüstan Birləşmiş Millətlər Təşkilatının üzvü oldu. Gürcüstan həmçinin Beynəlxalq Valyuta Fondunun, Ümumdünya Ticarət Təşkilatının və Dünya Bankının üzvü olan ölkədir. 1999-cu ildən Gürcüstan Avropa Şurasının tam səlahiyyətli üzvüdür.

2014-cü ilin yayında Cenevrədə Avropa İttifaqının mənzil-qərargahında son dövrün ən mühüm sazişlərindən biri bağlandı. Gürcüstanın Avropa İttifaqının üzvü olması haqqında saziş imzalandı.

[Mətnin ikinci səhifəsinə keçid](#)

Həmçinin Gürcüstanın NATO-nun – Şimali Atlantika silahlı təşkilatının üzvlüyü Gürcüstanın üstün istiqamətidir. 2008-ci ildə Buxarest sammitində alyans Gürcüstanın NATO-ya üzv ölkə olması barədə qərar qəbul etdi.

Gürcüstan NATO ilə əməkdaşlıq çərçivəsində NATO-nun sülhməramlı missiyalarında iştirak edir, onlardan İran və İraqda beynəlxalq təhlükəsizliyi dəstəkləyən qüvvələrin əməliyyatında Gürcüstanın xidməti xüsusilə qeyd edilməlidir. Həmin əməliyyatda iştirak edən NATO-nun üzvü olmayan partnyor ölkələr arasında Gürcüstanın ən çoxsaylı kontingenti var idi.

Mətnin birinci səhifəsinə qayıdış

- 19. (6) Tapşırıqda “Bazar və rəqabət” mövzusunda iki mətn verilmişdir. Mətnə faktik səhvlər vardır. Onlarla tanış olun, məzmunlarını təhlil edin və onları təklif olunan meyarlarla qiymətləndirin.**

I mətn:

İqtisadiyyatda, müasir anlamda satıcı ilə alıcı arasında kommersiya mübadiləsi sisteminə bazar deyilir. Ona şəxsiyyətsiz iqtisadi qüvvələr – “bazar qüvvələri” – nəzarət edir.

Bazar iqtisadiyyatının mühüm prinsiplərindən birini rəqabət təşkil edir. Rəqabətin tipləri arasında mükəmməl rəqabət və inhisar vardır.

İqtisadiyyatda bazarın dar mənada başa düşülməsi düzgün deyildir, bazarı konkret alış-satış sayırlar, burada alıcılar və satıcılar bir-biri ilə görüşürlər, çünki müasir elektron ticarəti şəraitində digər bir çox alternativ də vardır.

Bazarın əsas tərkib hissələri bunlardır: tələbat, təqdimetmə və təminetmə. Bu bazar tələbatla təqdimetmənin nisbəti əsasında yaradılır.

II mətnə keçid

Qiymətləndirmə sxeminə keçid

II mətn:

Bazar iqtisadi məkandır, burada istehsalçı və istehlakçı arasında əlaqə yaranır. Bazarın vasitəsi ilə istehsalçıdan istehlakçıya dək mal və xidmət çatdırılır.

İqtisadi elmdə bazarın öz səciyyəvi komponentləri vardır, onlar aşağıdakılardır: xidmətə yaxud məhsula tələbat, təqdimetmə və onun qiyməti.

İki yaxud daha çox adam və ya təşkilatın eyni malı, xidməti yaxud maliyyə ehtiyatlarını almaq cəhdlərinə iqtisadiyyatda rəqabət deyilir. İstehlakçı başqa istehlakçı ilə, istehsalçı isə başqa istehsalçı ilə rəqabət aparır.

Rəqabətin tipləri arasında bunları fərqləndirirlər: mükəmməl rəqabəti, inhisarçı rəqabəti, meqalopoliyanı və oliqopoliyanı.

Qiymətləndirmə sxemi ilə diqqətlə tanış olun və verilmiş meyarlar üzrə hər iki mətni qiymətləndirin. Qiymətləndirmə sxeminin hər bir meyarı üçün ayrı-ayrılıqda müvafiq xal yazın:

	I. Meyarlar	II. Maksimal xal	III. Xalların verilməsi prinsipi
A.	Bazarın izahı	1	Bazarın mahiyyəti düzgün verilmişdir – 1 xal Yoxdur yaxud qeyri-düzgün təqdim edilmişdir – 0 xal
B.	Rəqabətin tipləri	4	Hər bir düzgün göstərilmiş tip – 1 xal
C.	Bazarın əsas elementləri	3	Hər bir düzgün göstərilmiş element – 1 xal

Verdiyiniz xalları cavablar vərəqində verilmiş cədvələ yazın:

		A	B	C
19.1	I mətnin qiymətləndirilməsi			
19.2	II mətnin qiymətləndirilməsi			

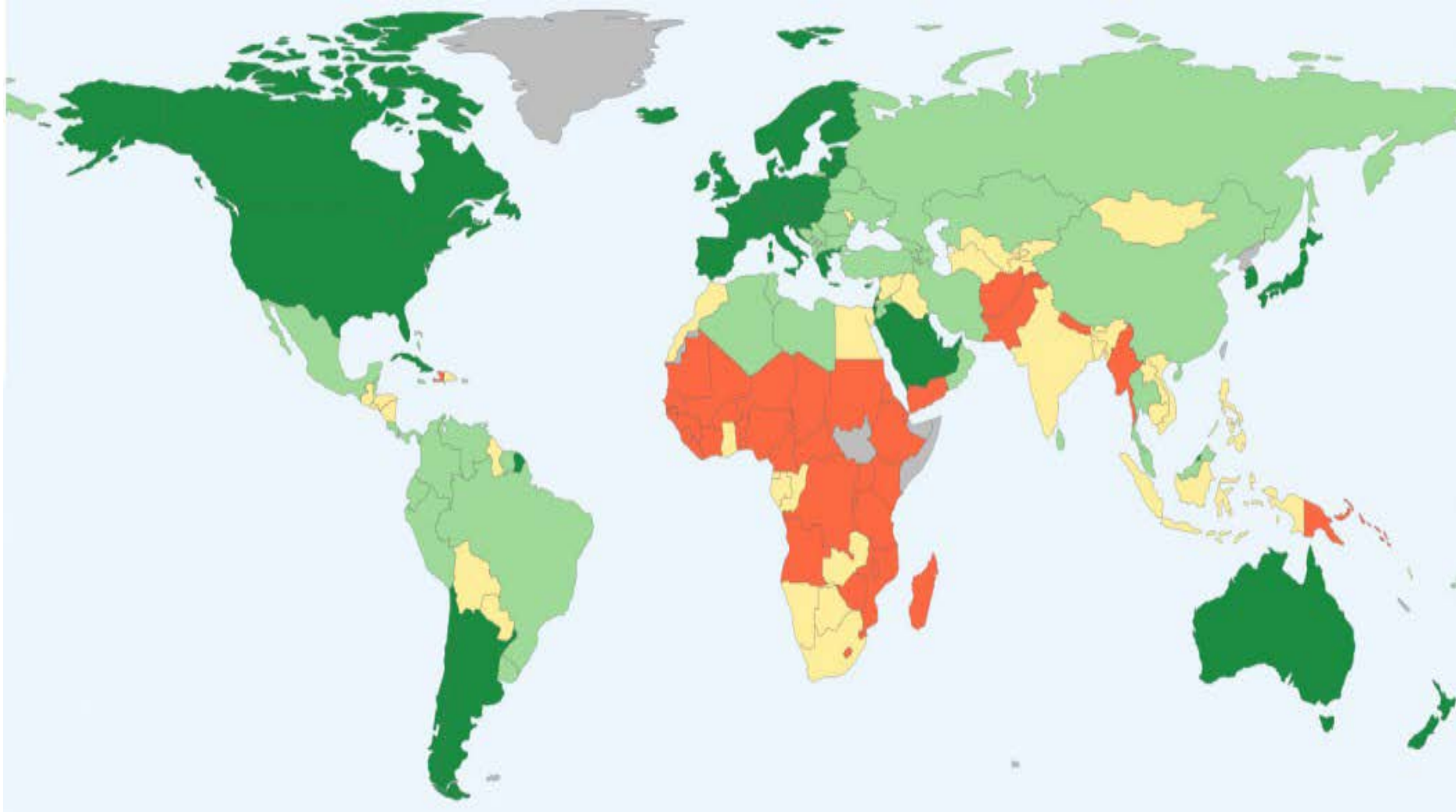
I mətnə qayıdış

II mətnə qayıdış

20. (4) Siyasi rejim üzrə dövlətlərin əsas səciyyəsinin natamam sxematik təsviri verilmişdir. Sxemin boş xanalarını doldurun:

	Demokratik	Qeyri-demokratik
Hakimiyyət mənbəyi	20.1 ?	Hər hansı ayrıca qrupun, təbəqənin qalan ictimaiyyət üzərində zorakılığı; məcbur etmək, cəmiyyətin iradəsi əleyhinə idarə etmək
20.2 ?	Cəmiyyətin mənafeyi üzrə qəbul edilmiş və dövlətin özü üçün də onların aliliyi qorunub saxlanmışdır	Yalnız ayrı-ayrı təbəqələrin və qrupların mənafeləri üzrə qəbul olunur. Lazım gəldiyi hallarda onların pozulması/məhəl qoyulmamasını dövlət yolverilən sayır
İdarəetmə qaydası	Yalnız çıxılmaz hallarda demokratik məcburiyyət metodları	Zorakılıq, hədələmə, cəmiyyətdə soyuqqanlılıq prinsipinin açıq-aşkar yaxud maskalanmış halda tətbiqi
20.3 ?	Azaddır və cəmiyyətin mənafeələrinə xidmət edir	Məhdudlaşdırılmışdır və hakimlərin mənafeələrinə, onlar üçün maraqlı informasiya və ideyaların yayılmasına xidmət edir
Biznes, iqtisadiyyat	Azaddır, yalnız qanun hüddudlarında nəzarət həyata keçirilir, hamıya bərabər sahibkarlıq imkanı verilir.	20.4 ?

21. (3) Əfsanədən kənar “humanist inkişaf indeksi” xəritəsi verilmişdir. Xəritənin təhlili əsasında suallara cavab verin:

21.1 Xəritədə indeksin hansı səviyyəsi tünd yaşıl rənglə göstərilmişdir ?

21.2 Sadalanan dövlətlərdən: Gürcüstan, Argentina, Pakistan, Hindistan və Misir - hansında bu indeksin ən aşağı göstəricisi vardır?

21.3 Bu indeksi hesablayarkən istifadə olunan üç indikatorun adını çəkin.

22. (5) Tapşırıqda məktəb layihəsinin məqsədinin, vəzifəsinin və həyata keçirilməsi yollarının natamam variantı verilmişdir. Məktəb layihəsinin verilən hissəsinin tamamlanmış forma alması üçün tapşırıqlara aşağıdakı ardıcılıqla əməl edin:

I. Cədvəldə verilmiş həyata keçirmə yollarının siyahıları ilə əlaqədar olaraq I məsələni müəyyən edin və yazın; (tapşırıq 22.2)

II. Fikrinizcə, cədvəldə verilmiş II məsələnin həllinə imkan yaradan üç müxtəlif yolun həyata keçirilməsi yollarını yazın; (tapşırıq 22.3)

III. Layihənin hər iki məsələsini və onların həyata keçirilməsi yolları ilə əlaqədar layihəyə nail olunması mümkün olan məqsədini müəyyən edin və yazın. (tapşırıq 22.1)

22.1	<u>Layihənin məqsədi:</u> <i>(verilən məsələdən və həyata keçirmək yolları ilə əlaqədar nail olunması mümkün olan məqsədi yazın)</i>
22.2	<u>Layihənin I məsələsi:</u> <i>(I məsələnin həyata keçirilməsi yolları ilə əlaqədar konkret məsələni müəyyən edin və yazın)</i> <u>Layihənin II məsələsi:</u> Qanunla münaqişəsiz həyatın üstünlüyü və həddi-büluğa çatmamışlarda cinayət törədən amillərin (o cümlədən kriminal submədəniyyətin təsirinin) dərk edilməsinə imkan yaradılması
22.3	<u>I məsələnin həyata keçirilməsi yolları:</u> 1. Gürcüstanda mövcud olan həddi-büluğa çatmamışların ədalət məhkəməsinin islahatı və cinayətin prevensiyasının dövlət siyasəti ilə tanışlıq 2. Şagirdlər tərəfindən Ədliyyə Nazirliyinin (cinayətin prevensiyası mərkəzi)nin fəaliyyəti haqqında təqdimatlar təşkil edilməsi 3. Qanunla münaqişədə olan həddi-büluğa çatmamışların hüquqlarının müdafiəsinin qanunvericilik mexanizmləri haqqında diskussiya görüşlərinin təşkili <u>II məsələnin həyata keçirilməsi yolları:</u> <i>(Verilən məsələnin həyata keçirilməsinin üç müxtəlif yolunu yazın)</i> 1. 2. 3.

23. (4) İllüstrasiya ilə tanış olun və suallara cavab verin:

23.1 İllüstrasiyada yazan əl nəyi əks etdirir və gilyotina nəyin simvoludur?

23.2 İllüstrasiyada başlıca fikir nədir?

23.3 İllüstrasiyada göstərilən problemlərin aktuallığı haqqında dəlillərlə müzakirə yürüdün, misal göstərin.

24. (5) Mətnlə tanış olun və aşağıda verilmiş göstəricilərə müvafiq olaraq tapşırığa əməl edin:

“Başqalarının bələdçiliyi ilə yaşamaq necə də rahatdır! Mənim yerimə düşünən kitab, vicdanımı əvəz edəcək rahib, nə yeyəcəyimi müəyyən edəcək həkim varsa, mənim əziyyət çəkməyimə nə lüzum var axı?! Pulunu ödəyib hər şeyi əldə edə bilirəmsə, mənim düşünməyimə nə ehtiyac var? Qoy xoşlamadığım şeylərin qayğısına başqaları qalsın. Beləliklə, üzərimizdə nəzarəti mərhəmətlə öz boyunlarına götürmüş himayəçilər bizi inandırmağa çalışırlar ki, bəşəriyyətin böyük bir əksəriyyətinin, zərif cinsin bütün nümayəndələri də daxil olmaqla, yetkinliyə doğru atacağı addımlar nəinki çətin, hətta çox təhlükəlidir. ”

“Maariflənmə nədir” İmmanuel Kant, 1724-1804

24.1 Mətnlə əlaqədar olaraq diskussiya mövzusunı müəyyən edin və adını çəkin. Sizin seçdiyiniz diskussiya mövzusunun verilən mətnə uyğunluğu və aktuallığı haqqında mühakimə yürüdün.

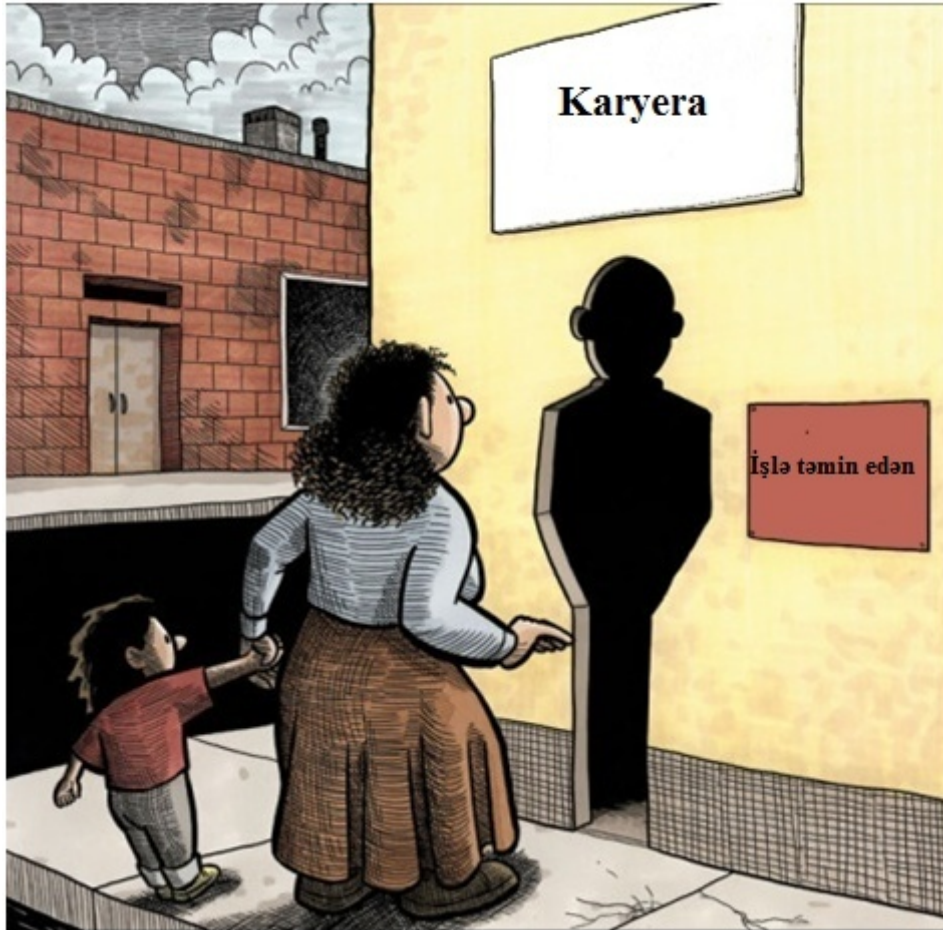
24.2 A. Diskussiya zamanı yaranan mövqeni müdafiə etmək üçün iki dəlilin adını çəkin;

B. Diskussiya zamanı qarşıya çıxan mövqeni inkar etmək üçün iki dəlilin adını çəkin;

(hər bir dəlil əslində müstəqil fikri əks etdirməlidir)

25. (8) Verilən mənbələri təhlil edin və suallara cavab verin:

Mənbə N1

Mənbə N2

Dünya statistikası

Qadınlar dünya miqyasında

- Bütün işlərin 66 faizini yerinə yetirirlər
- Qidanın 50 faizini istehsal edirlər
- Bütün gəlirlərin 10 faizini əldə edirlər
- Əmlakın 1 faizinə malikdirlər

Mənbə: UNIFEM

Mənbələrə keçid: [3](#); [4](#); [5](#)

Tapşırıqlara keçid: [25.1](#); [25.2](#); [25.3](#); [25.4 - 25.7](#);

Mənbə N3

„Beləliklə, əgər qadının və kişinin eyni sənətə eyni cür sahib ola bilmədiyi və bu və ya digər işi bərabər surətdə görə bilmədiyi müəyyən edilərsə, biz deyərik ki, bu iş onların qabiliyyətinə müvafiq olaraq ya birinə, ya da digərinə etibar edilməlidir. Əgər onlar yalnız qadının uşaq doğması və kişinin qadını mayalandırması ilə fərqlənirlərsə, elə nəticəyə gəlirik ki, bu o demək deyildir ki, guya onlar bir-birilərindən bizim düşündüyümüz kimi fərqlənirlər, buna görə də, yenə də onu təsdiqləməyi davam etdiririk ki, bizi qoruyanlar [kişilər] və onların arvadları da eyni işi görməlidirlər.

„Dövlət“, Platon, y.e.ə. V-IV əsrlər

Mənbələrə keçid: [1;](#) [2;](#) [4;](#) [5](#)

Tapşırıqlara keçid: [25.1;](#) [25.2;](#) [25.3;](#) [25.4 - 25.7](#)

Mənbə N4

“Dostum! Bu gün qadınlar da kişilərlə bərabər hüquq tələb edirlər. Bu hüquq onlara verilsinmi, nə deyirsən? ... Mən ancaq onu deyirəm: qadınların tələbinin ödənilməsi çox vacibdir. İnanıram, inanıram ki, bu inamı heç kəs dəyişdirə bilməyəcəkdir. Bu gün yüksək bürokratik dairələrdə, nüfuzlu yerlərdə, nazirlər və başqaları qadınlar olsaydı, bugünkü gərgin və acı həyat Rusiyanın məlhəminə çevrilərdi və tezliklə lazımi islahatlara nail olardı. Qadınlar bu gün yüksək dairələrin yüksək şəxsləri kimi bu qədər inadkarlıq etməzdilər. Axı onlar kişidirlər. Öz inadkarlıqlarını “yaxşı oğlanlara, daşürekliyə” verməzdilər, çünki qadınlar daha mülayim, hissiyatlıdırlar və bugünkü həyat bir hisdən başqa rəhmlik, dözümlülük adlanan şey istəyir. [...]

Buna görə də qadınlara elə hüquq verilməsini istəyirəm ki, oxumaqda və xidmətdə kişiylə bərabər olsunlar... Necə istəyirsən elə düşün; kişinin daşa dönmüş ürəyini qadının səsi və inamı isindirməlidir. Kişi olduğuma görə mən asanlıqla sınmamalıyam, xalqın tələbi qarşısında baş əyməməliyəm ki, heç kəs məni qorxaq sanmasın, xeyirxah zəka həddlərində qadının səsi eşidilməlidir...”

“Dostuma məktub”, Vaja Pşavela, 1861-1915

Mənbə N5

“Ümumiyyətlə, biz qadınları, bizdə və başqa yerdə də çox sıxışdırırlar (bunu indi də hiss edirik), o fikirlə ki, qadınlar düha deyildirlər, qadın heç bir şeydə, “kuxnada” və musiqidə düha deyildir, onlar xeyli vaxtdır ki, qabiliyyət göstərə bilmirlər. Bu fikri bir çox tədqiqatçılar, alimlər də etiraf və təsdiq etmişlər [...] Yaradıcılıq azaddır, başqa bir şey mümkündürsə, bu anlayışı qısaca olaraq belə izah etsin, azad yaradıcılığı sərbəst varlıqlar da bacarırlar. Belə ki, dünyada qadınları düha adlandıra bilməmişlər. Bununla bir daha inana bilmərik ki, təbiət qadını əzəl başdan belə yaratmışdır...”

Babə Sulxanişvili, “Düzgün yola doğru”, 1917

25.1 Platonun fikrincə:

- ⸆. Qadının vəzifəsi yalnız uşaq doğmaq, kişinin vəzifəsi isə ancaq ailəyə qayğı göstərmək və onu qorumaqdır
- ⸇. Qadın və kişi bir-birindən bioloji baxımdan fərqlənir, buna görə də onlar müxtəlif işlərlə məşğul olmalıdırlar
- ⸈. Qadınla kişi arasındakı fərqə baxmayaraq, onlar bərabərdirlər və eyni işi görməlidirlər
- ⸉. Qadınla kişinin bərabərliyi təbii haldır və cəmiyyət öz həyatını bu prinsip üzrə qurmalıdır

Mənbələrə qayıdış: [1;](#) [2;](#) [3;](#) [4;](#) [5](#)

Tapşırıqlara keçid: [25.2;](#) [25.3;](#) [25.4 -25.7](#)

25.2 Vaja Pşavelaya görə qadınların ümumi fəaliyyətə qoşulması mühümdür, çünki:

- ა. Qadınlar bioloji xüsusiyyətlərinə görə bir sıra işləri daha yaxşı bacarırlar
- ბ. Qadınlar zəhmətsevər olduqlarına görə daha intellektualdırlar
- გ. Kişilər əksər hallarda öz işlərinin öhdəsindən gələ bilmirlər, çünki şöhrətpərəstlik onların güzəştə getməsinə imkan vermir
- დ. Qadınlar tarixən onlar üçün yaraşmayan iş sayılan işləri görməkdən çəkinirlər

Mənbələrə qayıdış: [1;](#) [2;](#) [3;](#) [4;](#) [5](#)

Tapşırıqlara keçid: [25.1;](#) [25.3;](#) [25.4 -25.7](#)

25.3 Babo Sulxanişvilinin (mənbə N5) baş deyiminə hansı fikir uyğun gəlir?

- ა. Alimlər sübut etmişlər ki, qadınlar və kişilər bərabərdirlər
- ბ. Qadınların müvafiq qabiliyyəti olmadığından onların arasında dühalar azdır
- გ. Qadınlar digər tipli fəaliyyətdən daha çox ailə işləri ilə məşğuldurlar, çünki bu tipli iş üçün onların təbii meyli vardır.
- დ. Qadınlar kişilərə bərabər deyildirlər, - fikri səhvdir, çünki dünya çox az düha qadın tanıyır – çünki müvafiq azadlıqları olmadığından onlar buna nail ola bilməzdilər

Mənbələrə qayıdış: [1;](#) [2;](#) [3;](#) [4;](#) [5](#)

Tapşırıqlara keçid: [25.1;](#) [25.2;](#) [25.4 -25.7](#)

25.4 N 2 nömrəli mənbənin bütün göstəriciləri üzrə əsas nəticəni yazın;

25.5 Fikrinizcə, N1 mənbənin başlıca deyimi nədir?

25.6 N1 mənbədə təsvir olunmuş problemin məqsədinin nə olduğunu mənbələrdən istifadə etməklə izah edin;

25.7 Mənbələrdə verilmiş problemlərin bugünkü Gürcüstan üçün nə dərəcədə aktual olduğunu müzakirə edin. Müzakirəni əsaslandırın.

Mənbələrə qayıdış: [1](#); [2](#); [3](#); [4](#); [5](#)

Təpşırıqlara keçid: [25.1](#); [25.2](#); [25.3](#)